

แนะนำบทที่ 6 กลไกการควบคุมทางสังคม

1. แนวคิด

- 1.1 สังคมทุกสังคม พยายามกำหนดแนวทางซึ่งสมาชิกของสังคมให้ปฏิบัติตามค่านิยมและบรรทัดฐานของกลุ่มหรือสังคม โดยอาศัยกระบวนการที่เรียกว่า กลไกการควบคุมทางสังคม
- 1.2 กลไกการควบคุมทางสังคมมี 2 ประเภท คือ การควบคุมทางสังคมภายในกับการควบคุมทางสังคมภายนอก
- 1.3 การควบคุมทางสังคมภายในเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม หากใช้ไม่ได้ผลสังคมจึงต้องอาศัยการควบคุมทางสังคมภายนอกมาต่อต้านพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่ออ่านบทนี้แล้ว นักศึกษาจะสามารถ

- 2.1 อธิบายกลไกการควบคุมทางสังคมภายนอก และกลไกการควบคุมทางสังคมภายใน
- 2.2 ระบุลักษณะรูปแบบของกลไกการควบคุมทางสังคมทั้ง 2 ประเภทได้

ตามบรรทัดฐานในแต่ละสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น เมว่าจะอยู่ตอหนา หรือหลบหลังกอนอกตาม เพราะบุคคลรู้สึกว่าการทำตามพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง มีเหตุผล หากฝ่าฝืน บรรทัดฐานของสังคมก็จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ เกิดความกระวนกระวาย หรือรู้สึก มีความผิด (ครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มสังคมที่เล็กที่สุด มีบทบาทสำคัญที่ทำให้ปัจเจกบุคคลยอมรับบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่มหรือสังคม) ความรู้สึกดังกล่าว เป็นผลมาจากปัจเจกบุคคล รับเอาบรรทัดฐาน ทำให้มีผลต่อการควบคุมตนเอง (self-control) สามารถตัดสินใจการกระทำของตนเองได้ว่าสมควรจะได้รับรางวัล หรือการลงโทษ สำหรับการปฏิบัติตาม หรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม กล่าวโดยสรุปคือ บรรทัดฐานทางสังคมที่บุคคลเรียนรู้จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทำให้บุคคลนำมาใช้ควบคุมตนเอง นั่นคือ กฎเกณฑ์ของสังคมกลายเป็นกฎเกณฑ์ของบุคคล

อย่างไรก็ตาม กระบวนการขัดเกลาทางสังคมไม่สัมฤทธิ์ผลเสมอไป เนื่องจากมนุษย์ไม่ได้เป็นหุ่นยนต์ และประการสำคัญคือ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมอาจไม่สมบูรณ์ หรือมีความบกพร่องในวัยเด็ก ดังนั้น บุคคลอาจไม่รับเอาบรรทัดฐานของสังคมทั้งหมดเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางบุคลิกภาพ หรือบรรทัดฐานที่รับไปนั้น มีลักษณะอ่อนแอ จึงไม่มีผลต่อการควบคุมตนเองของบุคคล เพราะเหตุดังกล่าวบุคคลที่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมไม่เพียงพอ มีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากกว่า หากโอกาสอำนวยให้ สังคมจึงต้องอาศัยการควบคุมทางสังคมภายนอกมาต่อต้านกับพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อความเป็นระเบียบของสังคม

ตัวอย่างคำถามบทที่ 6

1. การควบคุมทางสังคมภายในคืออะไร
การควบคุมทางสังคมภายนอกคืออะไร
การควบคุมทางสังคมภายในและการควบคุมทางสังคมภายนอกแตกต่างกันอย่างไร
2. การควบคุมทางสังคมภายในเกิดขึ้นได้อย่างไร
3. การ “ชะล่า” คืออะไร เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมอย่างไร ยกตัวอย่างการชะล่า มา 1 ประเภท
4. การ “ชะล่า” มีข้อดีข้อเสียอย่างไรให้อธิบาย โดยยกตัวอย่างการชะล่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งประกอบ
5. การควบคุมทางสังคมภายนอกมีอะไรบ้าง
6. การควบคุมทางสังคมภายนอก มีความสำคัญในสังคมสมัยใหม่ เพราะเหตุใด